

Fjármála- og efnahagsráðuneyti
Arnarhvoli við Lindargötu
101 Reykjavík

Reykjavík, 25. júlí 2024
Tilvísun: 2024071152/RRS

Efni: Umsögn Persónuverndar um drög að frumvarpi til laga um skipan upplýsingatækni í rekstri ríkisins

1.

Persónuvernd vísar til draga fjármála- og efnahagsráðherra að frumvarpi til laga um skipan upplýsingatækni í rekstri ríkisins (mál nr. S-142/2024), sem birt voru í samráðsgátt stjórnvalda 11. júlí 2024.

Í lögskýringargögnum kemur fram að markmið frumvarpsins sé m.a. að setja sérstakar reglur um miðlun gagna milli ríkisaðila, annars vegar um öruggt gagnaskiptalag sem ríkisaðilum beri að nota í gagnaskiptum og hins vegar að útfæra skyldu ríkisaðila til að miðla gögnum sín á milli þegar efni standa til, s.s. til að veita betri opinbera þjónustu, í eftirliti með veitingu þjónustu, í umbótavinnu og stefnumótun.

Vakin er athygli á að Persónuvernd barst ekki tilkynning frá fjármála- og efnahagsráðuneytinu um drögin enda þótt þau mæli fyrir um vinnslu persónuupplýsinga.

2.

Í 4. gr. frumvarpsdraganna er mælt fyrir um að ríkisaðila sé skylt að miðla gögnum, þ.m.t. persónugreinanlegum, til annarra ríkisaðila þegar gögnin eru nauðsynleg til þess að þeir geti sinnt lögbundnum hlutverkum sínum.

Í athugasemdum við ákvæðið segir m.a. að borið hafi á tregðu meðal ríkisaðila til að miðla gögnum á þennan hátt sem byggt hafi á óvissu um heimild þeirra til miðlunarinnar. Með frumvarpinu sé ætlunin að taka af allan vafa um að þegar fullnægjandi hagsmunir til vinnslunnar séu til staðar hjá einum ríkisaðila beri öðrum ríkisaðila að miðla til hans nauðsynlegum gögnum. Í flestum tilvikum muni sú miðlun byggja á heimild 5. tölul. 9. gr. laga nr. 90/2018 um að vinnsla persónuupplýsinga geti verið heimil við beitingu opinbers valds. Ekki sé þó útilokað að vinnsla geti grundvallast á öðrum heimildum en þá skuli hún byggjast á mati hverju sinni.

Þá er í athugasemdunum talin sérstök ástæða til að áréttast að miðlun samkvæmt greininni sé ekki bundin við tilvik þar sem gögnin eru nauðsynleg í þeim þrönga skilningi að ekki væri hægt að veita tiltekna opinbera þjónustu án þess að miðla þeim. Þannig geti miðlun einnig verið heimil í tilvikum þar sem hún sé til þess fallin að létta fjárhags- eða stjórnsýslulegri byrði af umsækjanda um þjónustu, til að auðvelda stjórnun, við umsjón og eftirlit með þjónustu, til að greiða fyrir umbótum og markvissum úrbótum á veitingu þjónustu, til að meta, hafa umsjón með eða endurskoða og auðvelda greiningu á

skipulagi eða aðferðum við veitingu hennar sem og við stefnumótun á ákveðnum sviðum. Að lokum kemur fram að ákvæðið eigi að vera reglum þeim sem fram koma í ákvæðum persónuverndarlaganna til fyllingar til að taka af vafa hvernig standa skuli að miðlun gagna í þessum tilvikum. Ríkisaðilar þurfi eftir sem áður að gæta að þeim skyldum sem lögin mæla fyrir um, svo sem um upplýsingaskyldu og að vinnslan sé ekki óþörf til að ná því marki sem stefnt er að.

3.

Með vísan til framangreinds áréttar Persónuvernd að heimildir til vinnslu persónuupplýsinga eru tæmandi taldar í 9. gr. laga nr. 90/2018, sbr. 1. mgr. 6. gr. reglugerðar (ESB) 2016/679. Í ákvæðum sérlaga er hægt að setja grundvöll fyrir vinnsluheimild, t.d. skv. 3. og 5. tölul. 9. gr. laga nr. 90/2018, sbr. c- og e-liði 1. mgr. 6. gr. reglugerðar (ESB) 2016/679, en þar er ekki hægt að lögfesta aðrar vinnsluheimildir en þær sem kveðið er á um í fyrrgreindum ákvæðum persónuverndarlöggjafarinnar. Þá þarf vinnsla viðkvæmra persónuupplýsinga að auki að uppfylla eitthvert af viðbótarskilyrðum 1. mgr. 11. gr. laganna, sbr. 2. mgr. 9. gr. reglugerðarinnar. Ákvæði 4. gr. frumvarpsins getur þar af leiðandi ekki verið grundvöllur fyrir vinnslu viðkvæmra persónuupplýsinga nema þá og því aðeins að vinnslan uppfylli eitthvert þessara viðbótarskilyrða sem tilgreind eru í fyrrnefndu ákvæði laganna. Eftir því sem þær persónuupplýsingar sem vinna á eru viðkvæmari, þeim mun meiri kröfur verða gerðar til þess að lagagrundvöllur vinnslunnar sé skýr og ótvíræður.

Til þess að vinnsla persónuupplýsinga sé heimil þarf hún enn fremur að samrýmast öllum meginreglum persónuverndarlaga, sbr. 1. mgr. 8. gr. laga nr. 90/2018 og 1. mgr. 5. gr. reglugerðar (ESB) 2016/679. Samkvæmt þeim skulu persónuupplýsingar m.a. fengnar í skýrt tilgreindum og lögmætum tilgangi og ekki unnar í öðrum ósamrýmanlegum tilgangi og vera nægilegar, viðeigandi og ekki umfram það sem er nauðsynlegt miðað við tilgang vinnslunnar. Með ákvæðum sérlaga er ekki hægt að mæla fyrir um undantekningar frá meginreglunum umfram það sem kveðið er á um í 23. gr. reglugerðar (ESB) 2016/679, sbr. einnig 4. mgr. 17. gr. laga nr. 90/2018.

4.

Persónuvernd gerir athugasemdir við framsetningu 4. gr. frumvarpsdraganna sem og við athugasemdir í lögskýringargögnum með greininni.

Stjórnvöld þurfa eins og aðrir að hafa heimild samkvæmt lögum nr. 90/2018 um persónuvernd og vinnslu persónuupplýsinga til að mega vinna með persónuupplýsingar og fara að meginreglum laganna um hvernig megi vinna persónuupplýsingar líkt og að framan greinir. Persónuvernd áréttar að það er á ábyrgð hvers stjórnvalds fyrir sig, að meta á hvaða heimild það byggir vinnslu hverra persónuupplýsinga fyrir sig þ. á m. miðlun þeirra.

Að mati Persónuverndar er í 4. gr. frumvarpsdraganna ekki nægjanlega tilgreint til hvaða flokka persónuupplýsinga vinnslan tekur, hver sé tilgangur vinnslunnar eða um hvaða ríkisaðila ræðir. Þá áréttar Persónuvernd að hugtakið nauðsyn er skilgreint í persónuverndarlögunum og verður vinnslan að taka mið af því enda ekki hægt að breyta inntaki þess með öðrum lögum.

Með vísan til alls framangreinds telur Persónuvernd að endurskoða þurfi 4. gr. frumvarpsdraganna og huga sérstaklega að tilgangi ákvæðisins og samspili þess við persónuverndarlögin. Telur Persónuvernd tilefni, eins og hér háttar til, að ákvæðið verði útfært nánar með aðstoð persónuverndarfulltrúa Stjórnarráðsins.

Ekki eru að öðru leyti gerðar athugasemdir við efni frumvarpsins að svo stöddu en Persónuvernd mun eftir atvikum gera ítarlegri athugasemdir síðar, gefist tilefni til.

Verði frekari umsagnar óskað um einstök atriði verður hún fúslega veitt.

F.h. Persónuverndar,

Helga Sigríður Þórhallsdóttir

Rebekka Rán Samper